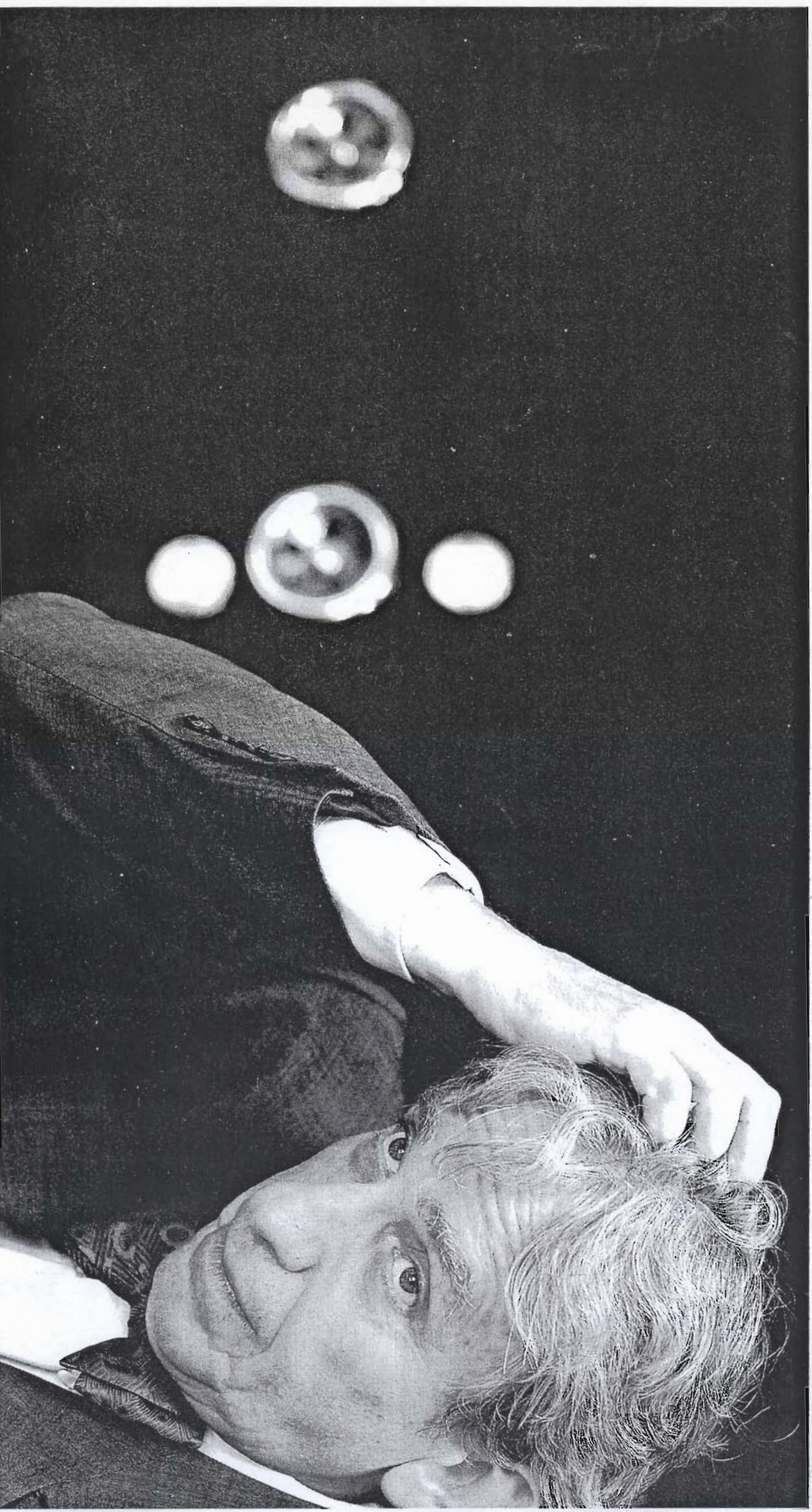

ROZHOVOR HN

GABRIEL EICHLER, investiční bankéř

Chlap musí cítit, že jde i o jeho kůži

Lenka Zlamalová, Tomáš Němček
www.lhned.cz/artmi

Česko-slovenský finančník z amerického pasem Gabrielle Eichler byl v dobré náladě: americká krize se jeho tuzenských frem zatím ne-dotkla. V rozhovoru pro HN komentuje americkou situaci a doporčuje nešetřit šelvy lamních bank. »Aby někdo dostal 300 milionů dolarů za to, že přivedl podnik ke krachu? Šéf Citibank, který mi znehodnotil akcie, by měl vrátit odměny za poslední čtyři léta.«

HN: Americký komentátor David Brooks píše, že krize vznikla z odženi bankéřů od reality. Šefi »v jakési technologicky vyspělé verzí Platonovy leskně«, v ekonomice vidí jen čísla a odhadují psychologie jiných investorů.

Něco na tom je. Jsem ještě ze staré školy: my jsme se v bance učili, že kdo si bere hypotéku na dům, měl by 30 procent nakládat krytí z vlastních peněz; nebo lépe 40 procent. Chlap musí cítit, že jde i o jeho kůži. *His skin has to be in!* Ale najednou nastala situace, kdy jeho vklad byl nula procent, a půjčoval si 100 procent. A vytvářely se nové a nové takzvané investiční produkty.

HN: Ty se staré škole také nelíbí? Taktov: je samozřejmě správné, když se finanční svět a jeho produkty rozvíjejí. Ale tyto komplikované mechanismy měly jako hlavní účel schovat práva.

Všechny ty rizikové hypotéky a z nich vyvářené ceně papíry stály na principu: vytvořím »investiční produkt«, předám dalšímu,

Narodil se 13. února 1950 v Bratislavě. V 18 letech emigroval do Ameriky. Po studiu ekonomie nastoupil do Bank of America, kde se stal hlavním mezinárodním ekonomem. Po revoluci se vrátil do Československa, byl místopředsedou představenstva ČEZ. V roce 1998 se jako krizový manažer ujal košických železár, úspěšně je prodal americké US Steel. Dnes investuje s vlastní firmou Benson Oak. G. Eichler je ženatý, má dvě děti.

Gabriel Eichler

kadý na tom vyděláme a riziko se kdesi ztratí. Jenže neztarilo.

HN: Část kritiků prohlašuje, že za to může deregulace trhu. Kvůli níž se bankéři vymkli kontrole.

To slyším, ale nerozumím tomu. Na americké komentář banky dohlíželi čtyři různí regulátoři. Když už něco, pak byl trh přeregulován: jenže títo čtyři selhali. A obávám se, že noví, páty regulátor by si nevedl lépe.

Centrální banka měla reagovat už na hypotéky s nulovým podílem klienta. A to neudělala.

Chybí lidé, kterému by lidé věřili, že se nemussí bát

HN: Co říkáte na to, jak nyní Kongres »griluje« šelvy amerických bank?

Je správné, že už trahli akcionáři, ale ještě by měli šelvy vrátit odměny. Nebo minimálně nedostát žádné odstupné.

Opět se vrátím o třicet let zpátky: muji šef v Bank of America měl hůším drousersticový plát. K tomu dostal 400 tisíc odměn a nějaké opce, takže vydělával 600 – 700 tisíc dolarů. Jsem o třicet let dál, inflace byla teckněme třipocetkrát, takže by odměny mohly být dvakrát třikrát vyšší. Ale stokrát? A jako mentální nezodpovědnosti se bohužel šířila dál do světa.

Aby někdo dostal 300 milionů dolarů za to, že přivedl podnik ke krachu? Šef Citibank, který mi znehodnotil akcie, by měl vrátit odměny za poslední čtyři léta.

HN: Kolik jste prodal?

Mám tam normální investici, nevládním plůku Citibank.

Z dob, kdy jsem pracoval v Bank of America, jsem měl opce na akcie Citibank jsem koupil v roce 1988 za zhruba stejnou cenu, na níž je dnes. Vátina se pěkně tam, kde byla před dvacetí lety... Ona zase stoupne, já s akcemi nespěkněji v každodenních obchodech. Ale teď jsem trochu znerovněl, protože už to zachází hodně daleko. Zádné akce vlády ani centrálních bank zatím nezabraji a nevěra pořád krží probuhuje.

HN: V čem je problém?

V tom, že nemáme jednoho dobrého lídra, který by v krizi důvěry dokázal lidem říct: Nebojte se.

HN: Jenže to by dnes asi nezvládali Churchill.

A to si právě nemyslím. Vůdci jako on, de Gaulle, Roosevelt by to dokázali. Nebo i Reagan: člověk, který nebyl znám nějak úžasnou inteligencí, ale měl svět dobře srovnány vědi, co je důležité a co ne, a uměl zapůsobit.

Šef Federálního rezervního systému Bernanke je tam příliš krátce, ještě nemá takové renomé jako jeho předchůdci Volcker nebo svého času – Greenspan. A co řekne Bush, už je každému jedno. Renomé z 11. září ztrahli a v ekonomice nemel kredit nikdy.

HN: U Greenspana jste zaváhal. Souhlasíte s názory, že má na krizi svůj podíl, protože pouští do ekonomiky příliš mnoho peněz?

No... Když za Greenspana trvala dlouhá éra rozkvětu, něco mi v tom nehrálo: inflace.

Hodně jsem tehdy cestoval po Americe a Evropě a inflace počítala ke spoutebnho koše mi nesecká. Já k tomu, co jsem viděl v reálné ekonomice. Přijel jsem do země po šest měsíců – a jídlo bylo dražší, stoupaly ceny realit. Pokud to není reflektováno v inflaci, pak úrokové míry byly celou dobu podle mě nižší, než měly být.

VŠZ jsme Americanům museli nacpat do úst

HN: Nejslavnější investor dnešní doby Warren Buffett už začal nakupovat

vat, vstoupil do banky Goldman Sachs. Znamená to, že máme nejhorší za sebou? Nebo má pravdu spis George Soros, podle nějž bude hůř?

Myslím, že Warren Buffett teď hraje dvě úlohy. Jedna je jeho tradiční: dvá se na podniky a na perspektivní obory. To je taktika, díky níž umel nepodléhat módě, díky níž ho respektuje Amerika i celý svět; a díky níž se mu i v dnešních časech vede docela dobře.

Ale teď myslím, začal hrát úlohu lídra: Starý pán vám ukáže, že doveče ntu paniku ukončí, protože on už dává bankám svou důvěru. Tak tomu rozumím, i když to nikdy výslovně neřekl. Jenže on sám nestáčí. Možná je Soros pravdě blíže.

HN: Tak co může obrátit vývoj?

Myslím, že důležité budou prezidentské volby. Amerika konečně bude mít po všech bitkách nového prezidenta. A koneckonč Obama i McCain umelí dostatečně inteligentně promluvit k lidem ve stylu: »Podívejte se, představte blboun, když všichni půjdeme vybrat vládce, tak na to dojdeme všichni. Jsme Američané a i s touto krizí si poradíme.«

HN: Kdo z těch dvou má pro to lepší předpoklady?

Předpoklady mají oba dva. Jeden je národní hrdina, protože už čtyřikrát měl být míry a pořádek žije, druhý má zase dar, že ho masy žerou... Zádny síce není nějak zvlášť silný v ekonomice, ale u obou vidím dostatečnou inteligenci, zvlášť v porovnání s mnoha předchůdci.

HN: Co bude muset nový prezident dít řídit v ekonomice?

Před 35 lety měla Amerika soustavně přebývek obchodní bilance i na běžném účtu. Dnes už dolar padl na polovinu – a stále ještě není obchodní bilance vyrovnána. Každý jiný stát už by se stal mo-

hutným exportérem. Pokud Američka níkolí, je tam někde hlubší systémová chyba. Potom datový systém. Je komplikovaný, a když se k federálním daním přičtou státní, je zálež už docela vysoká. Lidem v byznysu zabírá danové poradenství příliš času a peněz.

Konečně má Amerika tím dál komplikovanější zákony, které by potřebovaly zredvidovat do podoby, kterou by i normální člověk chápal.

HN: V čem se to projevuje?

Když jsme prodávali košické železářny VSZ, jednali jsme s americkou US Steel dva roky. A když bychom jim to nevtáhli do úst, byli by to snad nezvali. Když přijel jednat indický Lakshmi Mittal, do večera byl obchod hotový.

Když americké firmy chtějí jít do výběrových řízení, dva měsíce se dohadují na poradenství. Podpisuje se čtrnáct stran kvůli *Foreign Corrupt Practices Act*, zákona proti korupci v zahraničí. Já jsem rád, že má Amerika zákony proti uplácení, ale tak komplikované? Člověk aby si po podpisu těch čtrnáct stránek už radši v životě nešel sednout se státním úředníkem a v zádném případě mu nekupoval kávu, dokud si nedá podepsat, že neuplácel.

Prodávat teď letiště nebo ČSA? Já bych to nedělal

HN: Jak se krize projevuje ve vašich firmách?

Jestě neudeřila. Nevídneme až tak silný pokles. Ale tím nechtěl říct, že do roka se to nestane. Svět je tak propojený, že není možné, aby nás minula. Snažíme se mít firmy dostatečně zabezpečené.

HN: Máte podíl ve firmě, která vyrábí sevo, další dělá vysavače, jiná anitivirové programy. Která z nich je v krizi nejzranitelnější? Softwareová?

Tam jsme nášššš v pozici firmy, která má stejnou kvalitu jako ostatní, ale nižší ceny. Náš antivirový program také rozdáváme. Když lidé budou potřebovat zabezpečit své počítače, ale už nemají pracky, vezmou si náš program zadarmo.

Výrobce vysavačů ETA také není nejluxurnější značka, ale spolehlivost a dobrou cenu. V těžkých dobách po ní lidé asi taký sáhnou raději než po luxusu.

HN: Minister financí i Česká národní banka uklidňují, že Česku nic nehrozí, vše je v pořádku. Nepřijíždí k optimismu přehnaný?

Ale ono se u nás opravdu zatím nic moc neděje. Ve srovnání s Amerikou a západní Evropou je klid: Pražská burza nemá na tuzenskou ekonomiku tak velký vliv jako v Americe.

Nerikám, že se mají jen usmívat a říkat, že se nic neděje, ale zatím se rozhodují správě. Nikde ve střední Evropě není důvod k panice. Tedy po pravdě: ani v Americe není důvod k panice, jenže – to jsou Amici... Ode zdi ke zdi, z eurórie do deprese.

HN: Přichází konec Ameriky jako finanční supervelmoci?

Amici mají pocit, že jí stále jsou, ale když se bavíme o investicích, stále více využíváme o Evropě. V minulosti bychom nejraději dali akcie na americkou burzu NASDAQ. Dnes už ne. Jednak kvůli velmi tuhým pravidlům, která přinesl Sarbanes-Oxleyho zákon, jednak i zbytek světa včetně Evropy má teď sponu práchu. Nemusíme se jí tím trápiti s komplikovaným americkým systémem. Jáme si pro peníze do Evropské unie, do Hongkongu nebo Šanghaje.

HN: Rozhoduje se česká vláda správně, když chce ještě do voleb prodát Letiště Praha a České aerolinie?

Myslím, že není nejlepší doba na prodej. Ani silné instituce si na takové investice nebudou půjčovat snadno. Ceny, které budou schopny zaplatit, nebudou vysoké. Není snadné dát dohromady miliardy eur. Je blbá doba.